

Finansrapport per 2024-12-31

Ärendebeskrivning

Finansrapport per 2024-12-31 för Tranås kommunkoncern har upprättats av ekonomiavdelningen på kommunledningsförvaltningen.

Enligt kommunens Finanspolicy ska en finansrapport lämnas till kommunstyrelsen i samband med delårsrapport per 31 augusti och årsbokslut.

Finansrapporten ska ange:

- Aktuell likviditet
- Utrymme och nyttjad checkräkningskredit
- Placeringar
- Skulder
- Ränte- och kapitalbindning
- Fast/rörlig ränta (derivat)
- Motparter
- Borgensåtagande
- Derivat, kapital- och räntebindning

Likviditet, checkräkningskredit och placeringar

Koncerngemensam checkräkningskredit nyttjas på koncernkontot till en kostnadsränta som ska jämföras med räntan vid upptagning av långfristig skuld. Per sista december var limiten på koncernkontot oförändrad, 250 mkr. Limiten fördelas internt mellan kommunen och bolagen efter behov. Totalt nyttjades vid årsskiftet dryga 50 mkr av de 250 mkr i limit.

Kommunkoncernens sammanlagda likviditet per 2024-12-31 var negativ -48,5 mkr. Tranås kommun hade en positiv likviditet på 9,5 mkr medan Stadshuskoncernen hade en negativ likviditet på -58 mkr. För Stadshuskoncernen har moderbolaget och Tranås Energi AB nyttjat checkkrediten under hela 2024. Vid AB Tranås bostäders större investeringsprojekt såsom Junkaremålsskolan och Granelundsskolan sker delupplåning under projektens gång. Hittills under 2024 har AB Tranås bostäder nyupplånat 280 mkr och Tranås Energi AB har nyupplånat 70 mkr.

Vid utgången av 2024 var kommunens likviditet fortsatt positiv, men kommunen har under året ett negativt kassaflöde om -17 mkr.

Kommunens placeringar är placerade i så kallade räntefonder som anses vara en mycket säker placering. Valet av placeringar följer riktlinjerna som är beslutade i finanspolicyn. Tillgodohavandet avseende kommunens placerade medel uppgick vid årets början 2024 till nominellt 115,5 mkr och under året har 0,5 mkr avyttrats. För kommunens placeringar finns per sista december en orealiserad vinst på 7,8 mkr vilket betyder att placeringarna fortsatt att utvecklas starkt under 2024. Vid årsskiftet var den orealiserade vinsten 2,8 mkr. Nordeas prognos är en fortsatt positiv trend men i ett långsammare tempo.

År 2024 uppgick Tranås kommuns investeringsbudget till 135 mkr. Utfallet per 2024-12-31 blev 115 mkr. Trots att utfallet blev lägre än budget är 2024 års investeringsutfall högre än senaste åren, vilket framgår av nedan tabell.

Investeringar Tranås kommun (mkr)	2024	2023	2022
Totalt utfall investeringar (budget)	114,8 (135)	106,3 (105,1)	93,3 (101,3)
Varav skattefinansierade investeringar (budget)	64,9 (85)	70,1 (72,5)	67,9 (79,5)
Varav taxefinansierade investeringar (budget)	49,8 (50)	36,2 (32,6)	25,4 (21,8)

Under 2024 har investeringarna genomförts utan upplåning och nyttjande av placerade medel, men likviditeten har försämrats och kommunen kommer behöva finansiera investeringar genom upplåning under 2025. I första hand handlar det om VA-investeringar. VA-investeringar ses som en säker investering att lånefinansiera då VA-verksamheten bedrivs utifrån en självkostnadsprincip och ska finansieras helt genom uttag av taxa/avgift

Under 2024 har kommunkoncernen genomfört upphandling av banktjänster där Nordea fortsatt är avtalsleverantör.

Extern låneskuld och ränte- och kapitalbindningstid

Kommunen har ingen låneskuld medan de helägda kommunala bolagen har, utöver nyttjande av checkkredit, per 2024-12-31 en extern total låneskuld på 2 329 mkr. Se tabell på nästa sida.

I samband med kommunfullmäktiges budgetbeslut i november beslutades om höjd borgensram (från 500 mkr till 600 mkr) för Tranås Energi AB, vilken började gälla direkt och innebär att nuvarande beviljad borgensram för de kommunala bolagen totalt uppgår till 3 000 mkr. I budgetbeslutet inför 2024 höjdes AB Tranås bostäders borgensram till 2 000 mkr.

Investeringsstrycket på AB Tranås bostäder har varit och är fortsatt stort kommande år vilket är anledningen till den höjda borgensramen. För Tranås Energi AB har nyinvesteringar, ackumulerat över tid, föranlett behov av höjd borgensram för att kunna genomföra nyupplåning.

Belopp mkr	Låneskuld 2021-12-31	Låneskuld 2022-12-31	Låneskuld 2023-12-31	Låneskuld 2024-12-31	Beviljad borgens- ram
Tranås Stadshus AB *	342,4	334,5	331,6	319,4	400
AB Tranåsbostäder	755,3	784,9	1 220,4	1468,3	2 000
Tranås Energi AB	475,6	485,8	486,3	541,5	600
Tranås kommun	0	0	0	0	0
Summa	1 573,3	1 605,2	2 038,3	2 329,2	3 000,00

Om Stadshuskoncernens nyttjande av checkkredit inkluderas ökar den totala låneskulden per 2024-12-31 till 2 415 mkr.

I Tranås Stadshus AB:s låneskuld ingår en skuld på 147 mkr till Nordiska Investeringsbanken som motsvaras av en fordran på SE-banken på motsvarande belopp. Denna skuld och fordran ingår i en lånekonstellation där Tranås Energi AB har en leasingskuld. Under hösten 2021 påbörjade SE-banken amortering av sin skuld till Tranås Stadshus AB, som i sin tur amorterar motsvarande belopp på låneskulden. Amorteringarna är klara i december år 2034.

Kommunkoncernens låneskuld per invånare är 125 199 kr. Om hänsyn tas till Tranås Stadshus fordran på SE-banken sjunker kommunkoncernens låneskuld med 147 mkr och låneskulden per invånare minskar med 7 888 kr, till 117 311 kr per invånare. Detta har påpekats till långgivaren Kommuninvest som tar hänsyn till detta vid långgivning.

För kommuner och regioner är Kommuninvest oftast det självklara valet vad gäller finansieringslösningar. I fjärde kvartalets rapport 2024 om kommunsektorns skuldförvaltning skriver Kommuninvest att genomsnittsräntan för kommunsektorns samlade låneskuld fortsätter att sjunka. Kommuninvest spår dock att genomsnittsräntan ska stiga till en ränta på runt tre procent om några år. Kommuninvest skrev i andra kvartalets rapport att flerdubblade räntekostnader på kort tid inte behöver utlösa en ekonomisk kris. Den viktigaste faktorn för vilka ekonomiska konsekvenser en ränteuppgång får är varken storleken på ränteuppgången eller nivån på skulden, utan låntagarens underliggande ekonomiska förutsättningar. Goda ekonomiska verksamhetsresultat är den enskilt viktigaste faktorn för att kunna hantera en ränteuppgång och stigande finansiella kostnader.

Statistik från Kommuninvest visar att den genomsnittliga kapitalbindningen i svensk kommunsektor är kort, 2,48 år vid utgången av fjärde kvartalet 2024 vilket är en liten ökning jämförelse med föregående kvartal. Det innebär att investeringar finansieras med upplåning som förnyas ett flertal gånger under investeringens ekonomiska livslängd. Genomsnittsräntan för nya affärer under fjärde kvartalet var 2,55 procent. De senaste fyra åren har offentlig sektor och kommunala bolag finansierat sina investeringar med lån som har en relativt kort kapital- och räntebindning. Trenden visar dock på en liten ökning.

För Tranås kommunkoncern uppgick, per 2024-12-31, den genomsnittliga räntebindningstiden till 2,1 år, genomsnittlig kapitalbindningstid till 2,1 år samt kapitalbindning max löptid till 4,6 år. Andelen fast ränta inklusive derivat uppgår till dryga 70 procent. Andelen kapitalförfall inom ett enstaka år uppgår till 30 procent. Alla nyckeltal är inom finanspolicyns gränsvärden.

För långfristiga skulder uppgår den genomsnittliga räntan de senaste 12 månaderna för kommunkoncernen till 2,86 procent.

Borgensåtagande

Kommunal borgen lämnas normalt endast till helägda kommunala bolag.

Under 2024 har ett borgensåtagande tillkommit för en förening, Tranås cykelklubb, vilket betyder att kommunal borgen finns för två föreningar. Borgensåtagande till privatpersoner vid bostadsbebyggelse har sedan flera år upphört. Totalt har kommunen ett borgensåtagande till andra än helägda kommunala bolag på 2,3 mkr, se tabell nästa sidas.

Belopp kr

Borgensförbindelser

	2024-12-31	2023-12-31	
Föreningar			
Tranås Ridklubb	150 000	150 000	Rörelse kredit Swedbank
Tranås Ridklubb (hypotek)*	641 650	678 318	Amortering 30 år
Tranås cykelklubb**	1 500 000	-	Amortering 1 år
Totalt föreningar	2 291 650	828 318	

*Angående borgensförbindelse för Tranås Ridklubb:

År 2011 inkom Tranås Ridklubb med ansökan om kommunal borgen. Ansökan har sin grund i att Tranås kommun erbjöd Tranås Ridklubb att köpa den förhyrda anläggningen i Hjälmäryd där verksamheten bedrivs. Erbjudandet från Tranås kommun grundar sig på kommunfullmäktiges beslut 2008-02-25 § 49 om avyttrande av fastigheter.

**Angående borgensförbindelse för Tranås cykelklubb:

Tranås cykelklubb är en ideell förening som påbörjat ett projekt med att bygga en mountainbikebana på Bredstorps IP. Mountainbikebanan planeras att invigas i maj 2025. Under 2024 inkom Tranås cykelklubb med förfrågan om lån under projektets gång, fram tills att Jordbruksverket betalar ut beslutat stöd om 1,5 mkr. Kommunfullmäktige beslutade 2024-11-11 § 188 att Tranås kommun skulle ingå borgen som säkerhet för det lån om 1,5 mkr som cykelklubben upptar hos Länsförsäkringar Bank.